

Poštšina plačana v gotovini.

Papež Pij XI. slovenskim Orlom:

»Slovenci so ves čas bili vdani sinovi sv. Cerkve. Zato je pač prav Vaš današnji obisk najlepši dokaz, da živa vera prednikov živi tudi v Vas. Prišli ste v Rim, da se tu ob virih žive vere še bolj utrdite in usposobite za boj, ki ga moramo pač bojovati vsi. Veliko je težav v življenju. In prav za te težave najdemo sredstev in pripomočkov v naši veri.

Bodite Vi, mladina, pravi apostol molitve, apostoli pravega krščanskega življenja.

Srečen sem, da gledam pred seboj zastopnike Vaših Orlov. Prav tem naj velja moj blagoslov, da bodo telesno močni in duševno čvrsti v boju za kršč. pravice in resnice.

Moj blagoslov naj Vas spremlja!«

R. Trnovčan.

Sveti Stanislav.

(Ob 200 letnici svetništva. 1726—1926.)

Bil je borec,
 Pa ne tak z viharjem in trdim korakom,
 z očmi, merečimi bežne dni,
 s krepko, veliko besedo,
 ki bije v svet, da vse drhti —
 ne tak!

Pa se je boril in je zmagoval,
 bežne dni je v večne koval,
 pel z mehko besedo je do neba,
 iz sebe je pel, iz velikega srca.

Iz pesmi njegove je roža uzklila,
 čista lilija z rahlo belino,
 nežen vonj je v svet temen razlila
 in svetecu zalila srca globino.

In svetec je krenil s trudno nogo
 čez daljne poljane v sveto nebo,
 na vrata je z lilijo belo potrkal
 in šel je v sveto nebo.

R. Trnovčan.

Mlačva.

Pri nas pa žito mlatimo,
 da se vse kadi.
 Za potice vrečo pšenice,
 za kruhek nekaj ječmena
 in nekaj rži.

O to nam cepci krepko pojo!
 Po štirje udarjamo v eno pesem
 in polne kaplje nam po čelu lijo,
 po licih lijo in po obrazih lijo!

Jaz bom pa žito v mlin peljal
 k Savi v Medno pod Šmarno goro.
 Ko se bo mlelo v kamnih trdih,
 s čolničem lesenim se vozil bom
 po Savi gori in doli.
 Tó bo lepo kot še nikoli!

Zoona Primčeva.

Radovedna Nada.

Nada vse bi vedeti hotela,
 vsepovsod bi nosek svoj imela.
 Če starejši medseboj kje govoré,
 blizu stopi in poslušá, kot bi se
 ne opravilo nikjer prav nič brez nje.
 Ko prijateljica k sestri njeni je prišla,
 da zaupno se o vsem pomenita,
 Nada bi veliko škodo naredila,
 če bi priliko to zamudila.
 K vratom se sklonila je lepó
 h ključavnici sklonila je uhó.
 Da bi le preslišala ne kaj,
 ko vse zanima jo — to Bog ne daj!
 Pred njenim godom starši posvetovali
 so medseboj se, kaj bi ji darovali.
 Pri vratih brž je Nada bila,
 da zve, kaj bo za god dobila.
 A kar je slišala, ni bilo preveselo;
 tja do ušes ji lice je zardelo,
 ko mama se očetu je tožila,
 da Nada ni več pridna kot je bila.
 Darila ne zasluži. Nada zajokala
 in spokorjena je še priznala,
 da kdor pri vratih prisluškuje,
 sramoto svojo često čuje — —

R. Trnovčan.

Orlovska pesem.

*Naša pesem je molitev silnih trum,
 iz krepkih, jasnih duš kipi v nebo
 kat da nebeški zbori jo pojo.*

*Naša pesem krik je nežnih bojnih trum:
 vsak spev iz nas je samih prekovan,
 beseda vsaka kliče solnčen dan.*

*In če je naša pesem rahla nežnost:
 nasmeh domače kočé v polju cvetnem,
 nedeljsko jutro v solnčecu poletnem.*

Fr. Tr.

Idealna mladost.

*Ne bodi malodušen v mladosti in ne misli na kratkost življenja ter
 ne delaj samo od dneva.*

Snuj marveč načrte na široki podlagi, kot bi živel tisoč let!

*Kar si velikega zasnoval in tebi ni bilo mogoče končati, bodo na-
 daljevali drugi, četudi mogoče v drugačni obliki.*

*Tvoje življenjsko delo bode tako zapisano v sveto knjigo dela za
 narod in človeštvo, ne samo v tvoj dnevni račun.*

Učitelj Trepuz.

Tonček pa tak, da je kaj!

Oh, kako je prijetno pri naših telovadnih urah. Odkar nam je naročil naš vaditelj André: imejte čiste roke, noge, obraz in nohte! je vedno zadovoljen z nami. Pa kako bi tudi ne bil, ko smo pa pri vsaki telovadni uri tako snažno umiti, da je kaj. Snaga je res lepa reč.

Ni pa snaga dovolj, treba je tudi reda; kakor pri telovadbi, tako tudi pri obleki. Le pogledjte, kaj se je zadnjič pripetilo Mlinarjevemu Tončku — nerednežu!

Od doma sicer premožen, a skrajno nemaren v obleki. Zamazan in »pošpehan« je nosil vedno hlače pripete samo na dva... cveka... ne gumba. Kaj čuda, da mu je vaditelj večkrat žugal, da mu bo pobral še tista dva cveka, da bo moral drugič nesti hlače v rokah domov. Nič ni pomagalo — oblečen je bil vedno enako. Seveda ob nedeljah je bil čedno opravljen, čeravno je imel že tudi v nedeljski obleki madeže.

Pri zadnji telovadni uri v četrtek pride Tonček oblečen kakor po navadi. Vaditelj poveljuje: »Pozor — v red nastop!« Hitro je postavljena lepa vrsta, vse stoji mirno in čaka novega povelja. Po redovnih vajah, korakanju in zvrstovanju je prišel razstop za proste vaje. Sledili so gibi eden drugemu — nizki počep — predkloni itd. Pri nekem predklonu pa popustita Tončku ona dva cveka, katera je imel mesto gumbov. Pri prvem vzročenju mu zlezejo hlače — o sramota — na pete —, in stal je pred svojimi tovariši v samih spodnjih hlačah, iz katerih je zlezla še srajca. Lahko je bil srečen, da je imel vsaj te hlače. Smeh pa tak, da ga ni ustavilo nobeno povelje vaditelja, vsa četa je prišla iz vrste in obstopila jokajočega se Tončka, ki ni vedel od sramu ali naj pobere hlače, ali vtakne srajco v spodnje hlače. Še vaditelj se je smejal in le njegovemu trdemu povelju se je moral Tonček zahvaliti, da se je mogel obleči. Poiskal je cveke, nataknil hlače nanje in jo pocedil brez pozdrava skozi vrata. To pot ni bilo treba vaditelju nobenih opominov, kako naj so dečki redno oblečeni, ta zgled je več zalegel kakor vse lepe besede.

Po telovadbi so se razpršili dečki — Orlički — na svoje domove. Še med potjo so se smejali na Tončkov račun in ugibali, ali bo prišel prihodnjič k telovadbi ali ne.

Prihodnji terek so bili vsi že zbrani in težko čakali Tončka. Že je poveljeval vaditelj »Pozor!« ko se odpro vrata in vstopi Tonček v snažni obleki in kar je bilo glavno, imel je vse gumbe pri hlačah in sukniču. V pozdrav mu zadoni smeh, ali strogo povelje vaditeljevo jih ukroti. Vaditelj stopi k Tončku, kateremu je šlo že na jok, postavi ga pred tovariše, pohvali ga, da je prišel vseeno k telovadbi in ga opomni, naj sedaj

pazi na gumbe, da se mu ne zgodi mogoče še kaj hujšega kakor zadnjič.

Od tega časa je bil Tonček reden deček. Nobena sila ga ni pripravila do tega, da bi odtrgal gumbe in se z njimi igral.

Prehodni prapor orlovskega naraščaja in mladcev ljubljanskega okrožja,

ki so si ga pridobili trnovski Mladci v Ljubljani 15. avg. 1926 za dobo enega leta. (Prehodni prapor Orlov ima ljubljanski šentpeterski odsek.) — Orlovsko viteštvo se kaže v plemenitem mišljenju, blagem srcu, disciplinirani volji in neomadeževanem življenju, pa v vnetem delovanju za ljudski blagor!

(„Zlata knjiga“.)

Notus.

Naslovna slika „Orliča“.

Zadnjega „Orliča“ je bil vsakdo vesel. In po vsej pravici. Kako prijetna je njegova unanjščina. Krepke poteze velikega O — nekdo je dejal, oferten je postal Orlič — in sploh neka sila, moč, ki jo objema še lepo zelenje — simbol mladosti. Vodnik skozi čeri pa je križ, ki blesti v desnem zgornjem kotu. Orlič ga nosi na glavi, zavedajoč se, da mu je vera ključ do duha in srca. V tem znamenju boš zmagal! Ne samo nad drugimi, ampak tudi nad samim seboj! —

Prelepa je naslovna slika, tudi delo patra Ladislava. To je Orlič, ki je postal Mladec. Nov duh je zavel tudi po straneh „Orliča“. Duh sveže in iskrene narave, duh tovarišstva v vseh nevarnostih življenja, duh skupnosti in ljubezni.

Že krepak — pravi tip slovenskega fanta — resnoba stoji in preži Mladec ob robu. Ni objesten in prestar — skrb in resnoba storita vsako mladost staršo — on se je zazrl v višje cilje, v sebi je začutil nove sveže sile, ki naj jih narava ublaži in oplemeniti. Tabori in si postavlja šotore pod milim nebom, ob robu gozda, ali jezera in čuje, ko straži šotor, kako prekrasna vaja: straža nad samim seboj in popolna žrtev za drugega.

V ozadju se vidijo še drugi šotori in drugi Mladci, kakor jate orlov čepe na obronkih in čakajo žvižga vodnikovega.

Bodi pripravljen, kakor stoji v sv. pismu. Na duši in na telesu — klic pride nepričakovan!

To je življenje te slike — mladost, ki jo razume mlado srce in odtod Vaše veselje z „Orličem“, ki ga vzljubite in berite in širite, da bo Vaš polet močan in glasan — —

Orlič! in Mladci na plan!

Bodite pripravljeni!

M. Kranjec.

Materi na grob . . .

Vseh mrtvih dan je bilo . . .

Nanček se je spomnil matere, ki mu že od pomladi počiva v grobu. Ali se ne bi spodobilo, da bi stopil na grob, pomolil za mater, ki je bila tako dobra, kakršne ne bi mogel najti na širnem svetu. Spomnil se je njenega obraza, polnega dobrote in usmiljenja, in zarosilo mu je oko: »Čemu so morali umreti, mar bi oče, ki so jih pretepal. Nič jim ni bilo za mater,« je tožil. On je stokal, oče pa je sedel v gostilni in pel grde pesmi. Vedel je Nanček, da je oče v krčmi in srce mu je navdala bolelost. »In niti danes se ne spomnijo matere.«

Otroci so se igrali po cesti. Nančka ni mikala igra, kolo-vratil je od ogla do ogla, prišel do pokopališča, da bi poiskal materin grob, pa skoraj ni vedel, kje bi iskal.

»Grobokopa povprašam,« je sklenil.

Starec ga je odurno sprejel, mu približno označil in poleg tega še zaklel.

Nanček je res našel na naznačenem mestu grob matere, pa v kakšnem stanju! Bohato je rastla preslica visoko v zrak in slak je nagosto preprezal tla in se vil ob lesenem križu navzgor.

Bridko je začutil: »Nihče se ni spomnil matere, tudi ti, Nanček, si pozabil nanjo.« Populil je travo s trdih tal, hotel prižgati svečo, pa je ni imel. Opotekel se je po poti in poprosil dva gospoda za denar, da bi kupil svečo, pa sta ga z renčanjem odgnala. Eden mu je sicer hotel dati, pa je toliko časa iskal godrnjaje po žepu, da, ko je našel petico, Nančka že ni bilo nikjer.

Nanček se je znašel na cesti, ne daleč od doma; tedaj je srečal svojega očeta polpijanega. Starec ga je motno pogledal.

»Oča, kupite mi svečo, da jo ponesem na grob matere!« je poprosil, dasi je vedel, da zastonj.

»Nimam, nimam, kje naj pa vzamem,« se je branil in hotel oditi.

»Poglejte po žepih!« je prosil Nanček.

Starec se je za hip ustavil in preobračal žepa in na njega začudenje je padla iz žepa desetica, sicer oguljena, a vendar desetica.

»No?«

»Ah, saj to je zadnja, Marinu sem jo dolžan, moram vrniti,« je lagal, ker bi jo bil rad zapil.

»Saj bo za mater.«

»Že, ampak nji ni treba, jaz sem pa dolžan.«

Sin se je obrnil, ko mu jo je starec vrgel pod noge:

»Na jo, pa me ne nadleguj.«

In kmalu zatem sta goreli dve sveči na materinem gróbu, poleg pa je klečal Nanček in molil. Ni videl očeta, ki se je prikradel skrivaj na vrt smrti in pokleknil za sinom, slišal pa je, ko je na koncu sin molil: »Za mojega očeta, da bi se povrnil na pravo pot, očenaš...«

Starec je truden vzdihnil, da se je sin prestrašil, pa ga je že objel oče in poljubil na čelo. Nanček je videl v njegovih očeh solze.

»Moliva za našo mater, očenaš...« in starec je trudno molil.

Z neba pa je gledala Nančkova mati in blagoslavljala Nančka in moža in sin je videl in se smejal, starec pa je jokal in trpel, dokler ga ni sin potolažil:

»Ne jokajte, oče, mati sò vam odpustili.«

J. Langerholc.

Kdo bi bil zmeraj doma!

2. Načrt.

a) Zemljevid in vozni red.

Če hočeš svojo pot dobro opraviti in dosti sveta ogledati, nikar ne hodi po svetu brez načrta. To se pravi: doma moraš dobro premisliti, kje boš hodil, kaj si hočeš ogledati in kdaj se boš vrnil.

»Al« praviš, »to je reč odbora. Odbor naj sestavlja načrt, meni ga ni treba.«

»Kaj pa če boš ti kdaj odbornik? Kaj pa bo potem? Včasih boš pa menda tudi ti sam kam šel in lažje boš hodil, če boš imel načrt v glavi, kakor pa če boš brez glave okrog lazil. Saj moraš celo takrat doma premisliti, kako boš začel in kje boš nehal, da bo šlo vse kakor »po žnori«, če greš po opravih sam do bližnjega sela. In to je načrt.

Če pa greš na daljši izlet, ti je pa načrt še bolj potreben. Takrat pa vzemi v roke zemljevid, vozni red, poskusi tudi, da boš dobil v roke kakšen popis tistega kraja, kamor misliš iti.

Na zemljevidu poglej, kje boš hodil in kje se boš vozil. Veliko prijetneje je potovati, če veš kje hodiš, kakor pa če gledaš samo popolnoma neznane kraje in ne veš, kako se imenuje ta kraj, ta dolina, ta reka, kjer potuješ. Zato bi ne bilo nič napačnega, če bi pri vsakem društvu vsaj imeli takozvani »specijalni zemljevid«, to je zemljevid, ki je tako natančen, da so na njem vpisani prav vsi kraji in vasi, po večjih samotah celo vsaka posamezna hiša, kjer je zarisano vsako znamenje ob cesti, ceste, pota in steze.

Potem pa glej, da boš znal brati tudi vozni red. Vozni red dobiš lahko na vsaki postaji; jako pripravna je pa knjižica, kjer najdeš natisnjen vozni red za vso državo ali pa vsaj za velik del države.

b) Knjigo v roke!

Zemljevid in vozni red sta dva nadaljnja pripomočka za sestavo načrta. Bližnji pripomoček je pa dober popis tistega kraja, kamor si namenjen. Žal, da nam takih popisov še vedno manjka. Znanje, ki ga človek odnese iz šolskih klopi, je pa navadno pomanjkljivo. Ne po krivdi šole, ampak po krivdi tistih, ki so se premalo učili. Ali si tudi ti med tistimi?

Marsikaj dobrega imamo napisanega po raznih časopisih. Vzemi v roke zlasti starejše letnike »Doma in sveta«, v »Vrtcu« imaš popis naših trgov, v prejšnjih letnikih naša mesta. Veliko boš našel tudi v knjigi »Slovenska zemlja«, ki jo je izdala »Slov. Matica«. Tudi v Mohorjevih knjigah boš našel marsikako

drobtinico. Ljubljana in Bled imata tudi vsak svojo knjižico s popisom znamenitosti in s seznamom izletov v bližnjo okolico. Badiurov »Vodič« je za vas predrag, društvena knjižnica bi ga pa že smela imeti.

Manjka nam pa še vedno celotnega popisa vseh naših krajev in znamenitosti. Skoro je človeka sram povedati, da je tujcem lepota naših krajev bolj znana kakor domačinom. More-

Krekova pisalna miza.

biti bo kdaj Mohorjeva družba prišla do tega, da nam bo v besedi, in v sliki podala popis naše domovine v celoti. Ne krajev, ampak celotne skupine, primerne za šolske in društvene izlete, na pr. celo Selško dolino (ne samo Selc), Poljansko dolino in podobno.

Vi, Orličji in vaše sestrice, nam bi pa v »Orliču« popisali kakšen izlet. Pa ne samo, da ste bili veseli in dobre volje, da ste peli in vriskali, da ste telovadili, ampak tudi kraj kamor ste šli, njega znamenitosti in njega okolico.

Kadar se napotiš v kak tuj kraj, poskusi sam ali s pomočjo drugih (duhovščina, učiteljstvo, društveni člani) dognati, če je o tistem kraju komu kaj znano. Morda boš dobil kak opis, ki ti bo povedal za kakšno stavbinsko in zgodovinsko znamenitost (stara cerkev, star grad), ali za krajevno lepoto (podzemeljska jama, jezero, slap). Če tudi greš po opravku v tak kraj, je vseeno. Kar imaš opraviti, lahko hitro opraviš. Potem se pa ne veš kam dejati. Postopati... v gostilno... iti na kolo-dvor in tam čakati... počivati v senci... vse skupaj ni nič. Časa imaš pa dovolj. Zakaj bi si ne ogledal krajevnih znamenitosti! To boš pa le storil, če se boš že doma dobro pripravil.

Če pa koga miče, da bi šel iz mej svojega domovanja, imamo pa tudi nekaj lastnega slovstva, ki ga lahko za take prilike preštudiramo. Naj omenim samo nekaj iz najnovejše dobe. Dr. Fr. Lampe nam je opisal Sv. deželo, J. Trunk nas je seznanil z Ameriko, prijetni so potopisi Lavtizarjevi (Pri severnih Slovanih, Pri južnih Slovanih, V petih letih okrog zemlje), dr. Karlin nas vodi v Kelmorajn, dr. Knific na severni tečaj in v Rusijo, mnogo boš našel po raznih letnikih »Bogoljuba«, prijetno je brati dr. Šarabonove opise v »Mladiki«.

V teh in še drugih spisih boš našel za sestavo potnega načrta marsikaj porabnega. Brez načrta — vsaj v glavi — pa nikar ne hodi na izlete. Sicer boš veliko prehodil in malo videl, ali boš pa obtičal v prvi gostilni. Taki izleti pa niso vredni mladega idealnega Orliča.

(Dalje.)

R. Trnovčan.

Straža pred Ljubljano.

Orlovske zgodbe iz našega gnezda.

Tiste dni je završalo med mladci in zadrhtelo je v vseh: v petek so tekme. Tako je pač vedno. Par mesecev so se pripravljali in se ni nihče plašil, zdaj, ko so pa imeli dan pred seboj, so obstali in osupnili. Šuštarjev Franci se je nenadoma domislil, da je prav za prav manjša sramota če ne gre tekmovat, kot pa da bi bil zadnji. Kajti, da bo zadnji, o tem je bil prepričan. In ostal je doma.

Drugi pa ne tako.

Grogova mati so dejali:

»Ne vem, kaj bo z našim Francetom. Ves večer stopica za hišo sem in tja in maha z rokami, ali pa buli v neke papirje in se uči kot kake nove vrste katekizem. Še v sanjah ne da miru.«

Pa je bil France res ptič, da se ga je še študent Henrik ustrašil. Bolj ko ga je gledal pri telovadbi, bolj se mu je zdel da bo boj hud.

Fantje so pa že vse presodili:

»Henrik bo prvi, France za njim, drugi se bomo pa za zadnja mesta borili.«

Prišel je petek.

Ob šestih naj bi se tekme pričele. Toda že pol ure prej so bili vsi mladci v telovadnici. Posebno onim petim, ki naj bi tekmovali na orodju, kar ni dalo miru. Ponavljali so in ponavljali, da je bilo že preveč. Največ preglavice so delala tista vprašanja, orlovski katekizem. Boharjev Jože je ždel tam v kotu in godrnjal sam zase kot star medved.

Vaditelj Ivan je hodil po telovadnici gor in dol, svaril, popravljal in se smehljaj.

Malo pred šesto so prišli gospod župnik in dva člana, Alešov Jože in še eden. Mladci so poskakali z orodja in se zbirali v gruče:

»Sedaj bomo pričeli!«

Točno ob šestih je poveljeval Ivan pozor. Postavili so se v vrsto pred sodniki in vsakemu je glasno utripalo srce.

Šlo je kar po abecedi. Alešov Jože je klical, gospod župnik so pa kar zastavljali vprašanja. Še dobro so odgovarjali. Včasih se je komu ustavilo, a se je kmalu spomnil in malo po svoje povedal. No vseeno je držalo.

Ko so z vprašanji končali, so gospod župnik odšli. Glavno je pa zdaj prišlo.

Po dva in dva sta nastopala. Vaditelj je poveljeval in obračali so se na levo in na desno, korakali sem in tja, gor in dol. Nazadnje so izvedli še proste vaje. Sodnika tam v kotu sta prikimavala in odkimavala, kot se jima je zdelo.

»Eh,« je zagodrnjal Janko, »kako bosta sodila, saj smo do slej vsi enako naredili.«

Pri zadnjih se je najbolj odrezal Boharjev Jože. Tako trdo je stopal, da se je vse treslo.

»Lahko njemu,« je žalostno potožil Janko, »malo trdo stopi, pa je vse dobro. Težek je kot pital vol.«

Janko se je razumel na živino, ker je bil mesarski vajenec.

Tovariši so planili v smeh.

Alešov Jože jih je grdo pogledal, rekel pa ni nič, samo nekaj je zapisal. Takoj je bil mir.

Potem so tekli. Šli so na vrt, odmerili dolgo progo in vsak mladec je preizkusil hitrost svojih nog. Dobro so delali. Alešov Jože jih je pohvalil in to je nekaj veljalo.

Vrnili so se v telovadnico. Skakati je bilo še treba. Tukaj se je že videlo, kateri so boljši. Marsikateri je podrl vrvico, a danes se ni nihče smejal, vsakega je skrbelo, da se tudi njemu ne zgodi taka nesreča.

Ostale so še tekme petih orodnih telovadcev. Vsak se je mučil in napenjal in marsikdo je obžaloval, zakaj je tik pred tekmo vse moči izrabil pri ponavljanju vaj. Najbolje se je odrezal Prodlov Jožko. Kakor veverica se je zvijal po orodju.

»Majhen je, pa zna,« so preudarili mladci.

Tekme so se končale.

Alešov Jože je spravil papirje in zaupal mladcem, da so najbolj spredaj Henrik, Grogor France in Boharjev Jože. Več pa ni hotel povedati.

»Kaj nisem rekel!« je pravil Ivan tovarišem, ko so šli domov. »Henrik bo prvi, France pa drugi.«

Sam zase pa ni bil nič kaj zadovoljen, ker se mu je zdelo, da je precej zadaj.

»V nedeljo izveste rezultate,« je še oznanil vaditelj, preden so se poslovili.

Sobota je bila strašno dolga in v nedeljo so bili nestrpni, tako so težko čakali.

Vaditelj je poveljeval nastop.

Vse je bilo tiho, le študent Fric doli v zadnjem koncu je še nekaj godrnjal. Danes se vaditelj ni kregal nad njim, kot druga pota, ko je samo radi njega trikrat poveljeval pozor. Danes ne, danes je bil praznik. Vaditelj je držal v levici par »Zlatih knjig,« v desnici pa nekaj list in čudno skrivnostno se je smehljaj. Potem je začel in oznanjeval z rahlim glasom kot bi se bal, da komu ubije s trdimi številkami veselje do orlovstva.

Nekaj presenečenja je bilo. Grogor France in Boharjev Jože sta bila prvaka, sta imela oba enako število točk. Henrik je bil takoj za njima, menda le za pol točke zadaj.

V globoki tišini je oznanjeval vaditelj uspehe. Ko je končal, je vse zašumelo. Tako je bilo kot še nikoli. Ta se je veselil zmage, oni je pa z ogorčenjem dokazoval, da bi moral dobiti vsaj eno točko več, skratka, kot se sploh godi ob takih trenutkih. Tak je bil šum, da se ni nič slišalo, kaj je govoril vaditelj, ko je izročal »Zlate knjige« prvim trem zmagovalcem.

Na orodju je bil zmagovalec Prodlov Jožko. Zelo slabo sta se pa odrezala oba študenta, Henrik in Fric. Odnosla sta predzadnje in zadnje mesto.

»Ne vem, kako se je to zgodilo,« se je razžalostil Henrik; ko sta šla s Fricem domov.

»Saj mi ni toliko za telovadbo,« se je izgovarjal Fric, »zato nisem toliko dosegel. Več mi je za prosvetno delo.«

»Prav imaš!« se je zadovoljil Henrik, »za sestanke in predavanja.«

»Pa za godbo!« je dopolnil Fric, češka duša, polna pesmi in melodij — — —

Ko je pa Henrik prišel do doma, se je znova zbudila v njem bol premaganca, pretegnil je roke kot da telovadi in odločil je trdo:

»Bomo videli, kaj bo drugič.« — — —

Oba prvaka sta se pa radovala zmage in dobro se jima je zdelo, da sta oba enaka — brata Orla-mladca.

(Dalje prih.)

Kako se godi našim bratom v Italiji?

»Živimo in skoraj umiramo. Saj veš, kako mislim. Šola, ta šola, nam bo uničila vse. Letos je že četrti razred v italijanščini. Še eno leto (5. razred) in končano. Verouk je v slovenščini samo v prvih 3. razredih. V 4. je treba učiti laško. Misli si, lansko leto so imeli otroci verouk slovenski, letos laški. V katerem jeziku bodo znali moliti? V nobenem! Je to nekaj strašnega! Ubogi otroci! In kako se čuti v prvih razredih, kjer je ves pouk samo v italijanščini, da se otroci ne znajo skoro izražati slovensko. Kar zmanjka jim besed. Res, da govore doma slovensko, toda dialekt je le dialekt, pomešan z italijanskimi besedami. Žalostna nam majka!«
(*Iz prijateljevega pisma.*)

* * *

Primorsko † 12. nov. 1920. Korotan † 10. okt. 1920.

* * *

Skrivnost odrešenja Slovencev v Korotanu in v Italiji je — naša ljubezen in delo zanje.

Dr. Janez Evangelist Krek.

8. okt. 1917 je zatisnil oči naš Mozes, ki je vodil slovenski narod v obljubljeni deželi. On je bil velik po duhu in srcu. Najlepše ga je očrtal pesnik O. Župančič z verz:

Bil je med nami mož kot zrno klen in zdrav;
ta, kakor knjige mi, ljudi je brati znal;
tako zatopil se je v tajnopis
človeka našega, da je odtis
njegovih najglobočjih sanj
užgal pekočo stigmo vanj.

On je imel čut za pravičnost, on je znal ceniti in spoštovati človeka, on je imel ljubezen do oseb, s komur je prišel skupaj.

Krek je koval v svoji delavnici lepšo bodočnost Slovincem. Zatiranega kmeta je poučeval, bil je ustanovitelj naših prosvetnih društev, zaničevanega delavca je ljubil in se boril za njegove pravice; najbolj pa je skrbel za mladino vseh slojev. Skrbna krščanska vzgoja mladine zagotavlja in določuje prihodnost naroda! — On je početnik naše orlovske organizacije, katere bi bil on danes zelo vesel. Mi pa delajmo v njegovem duhu naprej, da izvršimo Krekovo započeto delo. (Slika je delovna soba † dr. Kreka.)

Izlet v Rim.

(Poroča Orlič Lojze Dežman.)

I. V torek 31. avgusta ob 1 popoldne smo se odpeljali v Rim. V sredo zjutraj smo dospeli do Florence, kjer smo izstopili. Dopoldne smo si šli ogledovat mesto. Ob 4 popoldne smo se odpeljali proti Rimu. Vlak je drvel z veliko naglico naprej in tako smo bili ob 11 zvečer že na rimskem kcolodvoru. Od kolodvora smo šli vsak s svojo prtljago na tramvaj, ki nas je peljal v bližino stanovanj. Na stanovanju smo kmalu šli spat, ker smo bili trudni in ura je bila tudi že dve po polnoči. Zjutraj smo vstali ob 6 in se takoj napotili v cerkev sv. Petra in nato v kupolo. Ker ni bilo megle je bil krasen razgled čez celo mesto. Posebno krasen razgled je bil na Vatikan in njegove vrtove. Ko smo šli iz kupole, smo šli tudi na streho cerkve, kjer stoji velikanski kipi svetnikov. Ko smo prišli nazaj v cerkev, smo si jo kolikor mogoče ogledali. Je več spomenikov raznih papežev, kip sv. Helene s križem v roki, kip apostola sv. Andreja in še mnogo drugih. Na trgu pred cerkvijo stojita kipa sv. Petra in Pavla. Na vsaki strani je mnogo velikanskih stebrov, kateri vzdržujejo težo kipov, ki so postavljeni v krogu pred cerkvijo. Popoldne smo si ogledali nekaj manjših cerkva. Drugi dan ob 1/2 1 je bila avdijenca pri sv. očetu. Bilo nas je precejšnje število. Ko je ura odbila 1, je vstopil sv. oče. Dal je vsem poljubit ribičev prstan. Nato smo odšli v kapelo, kjer je sv. oče napravil lep govor slovenskim Orlom in je vas, dragi bratci in sestrice, še posebej omenjal. Nato je sv. oče podelil blagoslov in smo se razšli. Mi smo naročili avto, bilo nas je sedem, in smo si v treh dnevih vse mesto ogledali, vsak dan po 5 ur. V nedeljo smo šli v Sebastijanove katacombe. Vodil nas je neki italijanski pater. V stenah so dupline, ki so služile v takratnih časih za oltarje. Mnogo je tudi grobov, katerih pa je sedaj že precej izkopanih. Na dnu nekih stopnic je voda, s katero je sv. Peter krščeval. V ponedeljek je bila sv. maša v sv. Ignacija cerkvi na grobu sv. Alojzija, ki so jo darovali prevzvišeni knezoškof dr. Jeglič in so Orli pristopili k mizi Gospodovi. Po sv. maši smo šli v stanovanjsko sobo sv. Alojzija, ki pa je sedaj spremenjena v kapelico. Po večerji so bile zahvalne litanije v cerkvi sv. Jožefa. Drugo jutro ob 5 smo odšli iz Rima. Na potu domov smo obiskali še Assisi, Padovo in Benetke, ter smo se v četrtek zjutraj veseli in zdravi vrnili v Ljubljano.

Vse podrobnosti Vam opišem v naslednjih pismih.

Jugoslavanska tiskarna v Ljubljani je največja tiskarna v Jugoslaviji. Tu se tiska tudi naš „Orlič“. Ko boste obiskali Ljubljano, oglejte si to palačo, v kateri se tiskajo naše knjige in katoliški časopisi.

Orličeva vesela pošta.

Vse Mladce — do Orličice vabim, da mi pošiljate poročila o svojih izletih, prireditvah in o vsem orlovskem življenju. Tu je Vaš kotiček, kjer lahko po domače pokramljate!

Tekom leta naj bi vsak odsek poslal kako poročilce. Velja?!

Anica in Zora v Ločah. — Vsako poročilo naj bo lepo snažno spisano. Ne pišata samo kako ste hodili, marveč vse znamenitosti kraja, kakor piše v današnjem Orliču pisatelj Langerholc. Pišata samo na eno stran. Upam, da se kmalu zopet oglasita!

Lojze Dežman, Radovljica. — Hvala Ti za pozdrave iz Florence in Rima. Pismo za prihodnjo številko hitro pošlj! Vsako mora biti zelo zajemljivo!

S. Ludmila. — Za »Orliča« se mi zdi primerneje v obliki povesti. Ne zamerite! Pa za božič, vendar po otroško! Urednik.

Trnovo, Ljubljana. — Častiti g. urednik! Oprostite, g. urednik, da se tudi trnovski mladci enkrat oglasijo v Vašem »svetovno« znanem nabiralniku. Za prvič naj zadostuje, da Vam sporočim v imenu vseh trnovskih mladcev le o nekaterih važnejših stvareh.

Kakor že veste, smo si trnovski mladci priborili prehodni prapor, ki ga hranimo v velik ponos. Seveda glavna opora so nam bili naši bratci iz naraščaja. Br. Vinko Kopač je dobil tudi prvenstvo mladcev. On je najmarljivejši naraščajnik orlovske družine v Trnovem.

Zaenkrat naj zadostuje. Ako smo se pa preveč pohvalili v tem pismu, Vas pa prosimo, da nam ne zamerite, kajti mlad rod hrepeni le po: slavi in časti in junaštvu!

Sedaj pa en prav lep »Bog živi« iz našega lepega Trnovega.

Jože Pavlič.

Današnji »Orlič« prinaša tudi sliko Vašega prapora. Vse mi ugaja v Tvojem poročilu, še tvoje hrepenenje »le po slavi in časti in junaštvu«, da le rastete v junaške viteze-Orle, ki ne poznajo strahu pred ljudmi, ampak ljubijo Boga in se zanj in za njegovo pravdo med človeštvom bore. Visoko naj plapola Vaš prapor, da se ob njegovem šumu zbude še drugi Orličji in mladci, ki spe. Mladci na plan, Vaš je dan!

Ur.
Trbovlje. — Prosim uvrstite te vrstice med »Orličeva« poročila. Sedaj se prvič oglašam v »Orliču«, zato Vam moram nekaj važnega napisati. Dne 19. septembra smo imeli orlovsko prireditev. Ob 2 je bil krščanski nauk, katerega smo se udeležili tudi mi. Potem je bil nastop. Kolikor se je dalo, smo strumno delali proste vaje. Prišli so tudi telovadci iz Ljubljane. Telovadili so težke vratolomne vaje na orodju. Za zaključek prireditve pa je bil štafetni tek nas mladcev in članov ter je kot častno darilo bil določen bronast orel. Sreča je hotela, da smo ga dobili mladci. Z velikim veseljem smo odkorakali s telovadišča. Tako se je zaključil ta dan, katerega bomo imeli v lepem spominu vsi. — Vsem bratcem in sestricam pa pošiljam mnogo pozdravov in jim kličem s krepkim pozdravom »Bog živi«!

Mladec Kotar Josip.

K lepemu uspehu čestitam. Zlasti lepo je, da v delavskem kraju tako lepo razširja peroti ponosni Orel. Mladci, vi ste sedaj naš ponos. Vsakdo mora imeti v sebi zavest, da mora svetiti v svojih vrlinah in čednostih mlajšemu naraščaju. Vedno naprej in kvišku! Ne se ustrašiti težav! Pravi Orel-mladec je bojevnik, ki bo večkrat ranjen, a bo vedno kot zmagovalec odšel iz boja. Trboveljski mladci in Orličji: Bog živil! Ante.

Št. Vid na Dolenjskem. — Dne 29. avgusta se je vršila v št. Vidu velika slovesnost. Ob priliki blagoslovitve novega doma je bil tudi orlovski tabor. Cela fara se je najskrbneje pripravljala za to slovesnost. Na tisoče ljudi je delalo zastoj za dom. Pri delih za dom sta se ponesrečila Kristina Novak in Ignacij Praznik. Zato je bil novi dom zgrajen res na temelju najplemenitejših žrtev: znoja in krvi.

Okrašana šentviška vas je sprejela v nedeljo na tisoče gostov. Hiše okrašene z zastavami in vencami so pričakovale prevzvišenega knezoškofa A. B. Jegliča, ki se je ob 3 pripeljal v Št. Vid. Ko je legel mrak na zemljo, so po vseh vrhovih blizu in daleč zažareli številni kresovi. Ob pol 9 se je zavzel največji kres z visokega Primskovega.

Krasno jutro je objelo šentviško faro prihodnje jutro. Že zgodaj zjutraj so korakali Orli in Orlice po Št. Vidu. Ob pol 8 so domačini odšli na kolodvor sprejemati goste. Po dohodu obeh vlakov je pozdravil goste učitelj g. Jevnikar. Po kratkih besedah se je razvil lep sprevod. Na čelu je jezdilo 20 konjenikov, za njimi je korakalo okrog 100 Orlov s 4 zastavami, nato okrog 100 Orlic in šentviški naraščaj. Nato je šlo 54 narodnih noš, za njimi pa velika množica ljudstva. Med sprevodom je železničarska godba igrala lepe koračnice. Ob pol 10 je bila sv. maša, nakar se je ljudstvo zbralo na grobeh ponesrečencev. Pesnik Franjo Neubauer je stopil na grob in v lepih pomenljivih besedah govoril o žrtvah za plemenito občestveno orl. idejo. Nato so zapeli zvonovi žalostinko in nobeno oko ni ostalo suho. Kmalu je prevzvišeni škof odšel pred dom, kjer ga je slovesno blagoslovil. Po končani blagoslovitvi je otvoril tabor dr. Lovro Sušnik. Prevzvišeni škof je govoril in poudarjal, da smo se zbrali v znamenju dveh idej, ki sta nam jih prinesla brata sv. Ciril in Metod, katerima je dom posvečen. Ti dve ideji sta: Vera krščanska in narodnost slovenska. Za Orlovsko zvezo je pozdravil brat dr. Lavrič iz Novega mesta. Za Orliško zvezo je pozdravila sestra M. Škufca iz Višnje gore. Nato je govorilo še mnogo drugih govornikov. Ko so končali, je predsednik g. Sušnik zaključil tabor. Po kosilu so bile v cerkvi slovesne litanije, nakar se je na lepo okrašenem telovadišču vršila telovadba. Najprej so telovadili Orli potem pa Orlice. Med prostim časom je govoril lep govor dr. Alojzij Čampa. Za govorom je nastopilo 25 mladcev šentviškega naraščaja, ki so izvajali mlade junake. Med tem je govoril Ivan Lavrih govor o orlovstvu. Nato so bile vaje na krogih, bradlji in drogu. Po telovadbi se je vršila veselica. Naj bi se uresničile besede pesnika Franja Neubauerja, ki tako lepo opeva na slikah sv. Cirila in Metoda:

Odrpta so vam doma vrata!
Naj čuvata ga sveta brata:
Naj blagoslavlja ga Metod,
Ciril naj vzgaja nov nam rod.

Boj živi! Orlič Lavrih.

Prelepa ideja cirilometodijska mora ogreti zlasti katoliške Slovence. Ne samo, da postavljamo prosvetne domove v znamenju sv. C. in M. — v naših srcih mora vladati njihova ljubezen do vseh, ki so naši slovanski bratje, pa niso z nami v isti Cerkvi. Zato draži Orlič, velika naloga Vašaka. Da bo ves slovanski rod združen pri svoji materi kat. Cerkvi. To naj bo Vaše delo, ko dorastete.

Urednik.

VSEBINA: Papež Pij XI. slov. Orlom. — Sveti Stanislav. — Mlačva. — Radovedna Nada. — Orlovska pesem. — Idealna mladost. — Tonček pa tak, da je kaj! — Naslovna slika »Orliča«. — Materi na grob. — Kdo bi bil zmeraj doma! — Straža pred Ljubljano. — Kako se godi našim v Italiji? — Dr. Janez Evang. Krek. — Izlet v Rim. — Orličeva vesela pošta.

»Orlič«, glasilo orlovskega naraščaja in mladcev, izhaja vsak mesec. — Izdaja ga Društvena nabavna zadruga v Ljubljani, Ljudski dom (Rasberger). — Uredništvo in upravnništvo: Ljudski dom, Ljubljana. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din letno, za vse druge 12 Din. — Urednik: A. Kordin, Marijanišče, Ljubljana. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.